

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDEKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egy évre 10 — kr.
Félévre 5 " "
Negyedévre 3 " 50 "
Egy hónapra 1 " "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

Negy hasabos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű hirdetések áru szerint jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg-díj minden külön bejegyzésért 30 kr.

A presbiterválasztás.

Debreczen. decz. 30.

(ot.) Ugy van, amint megirtuk, azok a férfiak és annyi szavazattal jutottak be a debreczeni ev. ref. egyház presbiteriumába, akiknek neveit tegnap közöltük. Üdvözljük őket, mint olyanokat, akik ezt a kitüntetést valóban meg is érdemelték s akikre bizton nézhet az egész egyházközség, mert jó kezekre bízta általuk az igazgatást.

Mikor a szavazás megkezdődött és nyilvánosságra jöttek a listák, a helybeli kormánypart fél és negyedhivatalos szócsovéi bizonyos kárörvendő gunnyal emlegették a «függetlenségi» nyomtatott listáját s hűségesen közölték úgy azt, mint az írott szavazólapok tartalmát. Akkor nem is reflektáltunk reá, mert nem akartuk a választás komolyságát, tekintve a szavazásnak titkos voltát, szóharccokkal veszélyeztetni, most azonban, hogy immár vége van s az eredményen tekinthetünk végig, kénytelenek vagyunk reá visszatérni.

A nyomtatott lista tehát függetlenségi lista volt, pártszempontoktól sugallt összeállításal ugyebár? E szerint tehát **Simonyi Imre** kir. tan. polgármester a mi pártunk tagja, ugyebár? **Komlóssy Arthur** főjegyző ezelőtt is, meg

most is mindig ölelkezik a függetlenségi párttal és ellene szavaz a főispán javaslatának mindig és minden kérdésben? **Vecsey Imre** és **Roncsik Lajos** tanácsnokok szintén a mi szavazataink közé számíthatók a városi közgyűlésen ugyebár? Tessék hát felelni! Vagy ugy? Ezt elismerik? De akkor tessék elismerni a továbbiakat is, ime:

Az írott listán senki sem talál egy fia-embert sem, aki ne volna az egyedül üdvözítő szabadelvű pártunk tagja, sőt az eredmény azt mutatja, hogy azok a választók, akik nyomtatott listával szavaztak, valamennyien elismerték a felsorolt férfiaknak érdemeit és a presbiteri listre rátermettségüket, mert ime egy sem kapott 625-nél kevesebb szavazatot, hanem igenis a t. kormányparti választópolgártársak az illetőknek egy pár személyes barátján kívül valamennyien **kihúzták** a saját listájukból (mert rajta voltak!) **Komlóssy Arthurt** és **Vecsey Imrét** — csak azért, mert őket a függetlenségi párt is jelölte! Ez a pártszenvédély, t. urak, nem az, amelyért minket évek hosszú sora óta rágnak és marnak!

Igenis, a debreczeni függetlenségi párt tagjai az egyház érdekét viselik szívükön s azokat, akikre ez áll, tehetségük pedig kiváló, beviszi a presbiteri

riumba, bármilyen párton legyen is: de önök még a saját embereikre sem szavaznak rá, ha mi mellettük vagyunk! Minket vezet a pártszenvédély, de azért a helybeli szabadelvű párt legoszloposabb tagjai jutottak be 3 évvel ezelőtt a presbiteriumba s ha a kilépőket nem ohajtottuk újra benn látni, mindenki tudhatja, mi az oka: az az erőszakoskodás, az hatalmi rendszer, amelynek mindent alá akarnak rendelni, akárcsak a városnál, még a testület igazi érdekeit is! Akíról tudjuk, hogy szívén viseli az egyház érdekét, rászavazunk, ha nem pártunkbeli is, a politikát az önök listája vitte be a választásba s nem a győztes!

Marjai Péter beszéde.

—Elmondta a képviselőház 1897 dec. 29-iki ülésén. —

Marjai Péter: T. ház! Veszedelem híre hallatszik mindenfelé. Ha az ember felkél, vagy ha nyugodalomra tér, mindenkor azt olvashatja, hogy nagy veszedelem előtt állunk. Ugy látszik, hogy aki egy pennát felhívni és két három mondatot papírra tud vetni, az mind veszedelemet kiált és ez a sajtó, melynek szabadságaért ez a párt annyi küzdelmet, nehéz harcot folytatott (Ugy van! Ugy van! a szélsőbalon) most mintha el volna lépve a peronosporátótól, az iradalom peronosporájától, lehorgasztotta a fejét és megrozsdásodott pennával ellene tör ennek a pártnak, (Ugy van! a szélsőbalon!) mely azt

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

Az ideál.

— A „Debreczen” eredeti tárczája. —
Írta: **Farkas Imre.**

Szegény fiu . . . Oly nagy a város
Ruhája rongyos, tépelt, sáros
Haja csapzott, sovány az arca,
Nyomor s az inség érzik rajta.
Hideg, dohos padlászoba
S ez a kiellen otthona.
Szegény ó, szegény s nyomorult,
De ha az este leborult,
Kigyult szerte millió lámpa,
Kigyult a mécs halvány világa,
A gáz s villany vakító fénye,
Lázás álm gyul ki a szemébe.
Ábrándozik s ábrándja edes . . .
Eltűnik a pislogó méces,
Fény aradt szerte a szobába . . .
Bibor borul a szalmaágyra.
Virággal lesz minden tele,
Üde, tavaszi kek virággal,
S miben a szerelmes, bus madárdal,
Elhalón hallik a zene.
. . . És lázban ég az ifju arca,
A dalt, a dalt csak egyre hallja.

S im, amint éjfelt üt az óra,
Leszáll, akár csak parancsszóra,
Egy tünemény, büvös talány,
Legédesebb, legszebb leány,
Mosolya édes, bájoló

S ajakán hallik sugva a szó,
Szeretlek, oh szeretlek,
Szeretlek, úgy szeretlek . . .
Te vagy, te vagy enyém,
Imádvá nézlek én.
Imádom mindent rajtad,
Oh légy enyém, enyém,
Igy éünk épi kéjben,
Örökös boldogságban.
Ábránd, álm világban,
Kereslek, úgy kereslek,
Szeretlek én, szeretlek.

S az ifju szeme vágyva felragyog,
Tied vagyok, csak a tied vagyok.

Egész halálig a tied vagyok.

A társalgásról. *)

Írta: **J. K. Kohl.**

Fordította: **Biró Irén.**

A legtöbb dolog a világon rövidsége által nyer értékében, nemcsak szenvedéseink hanem örömeink is. Az életben a harag és perlekedés is elviselhetőbb, ha csak rövid időn tart. Csak a hosszantartó veszekedés és bosszúság a kiállhatatlan, szintugy a végtelennek tetsző szónoklat és társalgás.

A társalgás egyik főveléke, hogy közlendőinket röviden adjuk elő. Sohasem sza-

*) Karácsonyi számunkból kizorolt.

bad sokáig egyfolytában beszélünk, hanem udvariasan át kell engednünk a szót barátainknak, kiknek már ajkán van a felelet.

Mint hogy a társaság többnyire számos tagból áll s mindnyájan részt akarnak venni a társalgásban, így mindenki csak rövid ideig beszélhet.

A társalgásban még jobban kell vigyáznunk, mint írás közben, hogy gondolatainkat röviden és tapraesetten fejezzük ki.

Egész előadásunk inkább álljon szellemes mondásokból és élezzékből, mint hosszúságú fejtegetésekből. Oly világosan és folyékony modorban kell beszélünk, hogy gyorsan és könnyen megértsenek bennünket. A szöveg közzé szűrt megjegyzésekre itt nincs hely.

Jól hallgatni, keveset beszélni olyan szabály, melyet — a ki a társalgást kellemessé akarja tenni — sohasem téveszt szem elől. Sokan, kiknek a beszéd élvezetet szerez, megfeledkeznek erről.

Vidam, moolygó arccal, hosszú történeteket adnak elő, a melyekben ők játszották a főszerepet, vagy pedig saját gyönyörűségükre bölcsességük összes kincseit napfényre hozzák, de nem gondolják meg, hogy míg ők maguk pompásan mulatnak, jóbarátaik alatt csak szenvednek.

Mindig kellemesebb és hizelgőbb a társalgást vezetni, mintha másokat kell hallgatnunk: különösen áll ez a férfiak nézve, kik mindig valamivel türelmetlenebbek mint a nők.

A régi mondás: ki gyorsan ad, kétsze

mondja, hogy nincs veszedelem, vagy hogy legalább ez az irányzat, amely felé ez a párt törekszik, nem veszedelem. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) De ha veszedelem volna is, egy hosszú időn át kipróbált igazsággal felelek erre azoknak a veszt jóslóknak és veszedelmet kiáltóknak és azt mondom, hogy ahol legnagyobb a veszedelem, ott van legközelebb az isteni segedelem. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Ennek a közmondásnak az igazságát sok időknek, számos éveknek a tapasztalatai igazolták, úgy egyes emberek mint népek és nemzetek elttörténetében. — Sok veszedelem fenyegette már ezt a magyar hazát; külső ellenség adáz tábora hányszor tamadt fel ellene; majd a belviszályok emészto tüze hányszor fenyegette végső megsemmisüléssel, de mikor legnagyobb volt a veszedelem, mindig ott volt mellette a szabadító isten segedelem és hogy ezer esztendőnek nagy megpróbáltatásai a külellenség részéről jött támadásai és a belviszályoknak fenyegető ostorai ezt a hazát meg nem semmisítették, ennek a nemzetnek önértetét, önbizalmát ki nem irtották, azt annak lehet köszönni, hogy a mentő kéz mindenkor megjelent a veszedelmek idején.

T. képviselőház! Ime el kell ismerni, hogy anyagi tekintetben és a közérkölciség tekintetében is a politikai élet kerbéseiben is nem valami virágzó állapotban van a magyar haza, (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon) és nem valami szép és reményteljes jövőndébe tekinthet a magyar nemzet. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Az anyagi téren való eladósodás, az anyagi erők elgyengülése, végkimerülése és az ország, a nemzet beléletében a szocializmus veszedelmes mérvü terjedése: mind megannyi nehéz állapotokat jeleznek. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Külviszonyai tekintetben az ország rendezetlen állapotban van és elmondható, hogy a magyar haza és a magyar nemzet hajója hanykódó hullámok és füstölő vulkánok felett hanyattatik. Hol van a mentő kéz, a bölcs, a bátor, az erős, mely az ország és a nemzet hajóját kívánt révpartra vezeti és óhajtott kikötőbe juttatja el?

resen ad, A társalgásra nézve is áll, Lassan, vagy éppen akadozva beszélőket hallgatni kik a szavakat keresik de nem találják meg, vagy pedig elülről kezdik a már előadottakat, válogóságos szellemi gyötrellem, amelyet csak szánalomból és keresztényi szeretetből vágyunk képesek egy darabig türelmesen el-tűrni.

Az ugynevezett nagy és elegans világ társas összejövetelei még egy más okból sem tűrik el a hosszas beszédeket és előadásokat.

Ezek éppen nem azért rendeztetnek, hogy ott előadásokat tartsanak s azokat hallgassák. Soireek, bálók, reuniók, fogadási estek stb. többé kevésbé apró történetek sorozataiból állanak.

Jóbaratok, kik már rég nem láttak egymást, az ilyen estéken találkoznak. Új érdekes ismeretségek köttetnek.

E mellett a vidám zajban és társalgásban a legtöbb ember valami czél után jár, s felhasználják az alkalmat az ismerkedésre.

A társaság maga egy darab élet gyakran egy darab regény.

Mily sok szerelemi történet szövődött az ily estélyeken és fejeztetett be. Az ilyen társaságban csakis elmésen és röviden kell beszélnünk. A hosszas beszéddel úgy járunk mint az irok a végtelennel tetsző monologgal és párbeszédekkel melyeket régebbi időkben beleszóltak regőnyeikbe és elbeszéléseikbe. Ezek türelmetlenné teszik az olvasót, mert a történelem olvasása közben épp úgy, mint a regénynél, mindenki a cselekményt és a szereplő személyek sorsát kívánja tudni.

A soireek vendégei is a legtöbb esetben szerepet játszanak és így tubuzgó társaságunk által elrontjuk számításait,

T. ház! Sajnosan kell látni, hogy a kormányos gyenge, erőtlén (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon) mondhatni eszelytelen és kihalt belőle a nemzeti önértet tekintetében minden szikra, minden érzület. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) A kormányos háta mögött álló nagy tömege a hajó legénységének a tepedés almát auzsza (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon), gondolkozni sem merészel, a tepedés nyelvemet annyira megmerészel, a tepedés legnagyobb kepe-eknek ideleszkotta már és a legnagyobb kepe-eknek idején, akkor mikor épen az ő sajtói veszedelmet hirdetnek, hallgatnak, semmit sem tesznek, (Ugy van! a szélsőbaloldalon), jó tanácsokkal elő nem állnak és csak kiabálnak ellenünk, mintegy cselszövő indulattal, a közvéleményben támadást szítani törekszenek (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon). E veszedelmek idején a hajó legénységének és a hajó népének egy kicsiny tábora áll rendületlenül.

Ez a kicsiny tabor azt mondja minden támadásokkal, minden külső és kelső fenyegetésekkel és zürzavarokkal szemben: Hadd zúgjon a vihar, a szikla meg nem rendülhet! (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

T. ház! (Halljuk! Halljuk!) Ez a helyzetnek hirtelén, rövid egyszerű szavakban előállított képe. És mi a kötelesség, mi a teendő ily körülmények közt? Hát t képviselőház, a többség nem egyéb, mint az, hogy legyünk következetesek, legyünk törvényt szelők (Helyeslés a szélsőbaloldalon) és a veszedelmesnek kiáltott helyzet közepete igyekezzünk kinyitni szemünket és meglátni azt a mentő kezet, a mely minden veszedelmek idején segítségére jött a magyar nemzetnek, és ha meglátjuk azt a kezet és a józan ósznek tanácsára figyelünk, akkor azt látjuk, hogy elő és főkötelessége a jelen helyzetben az ország anyagi helyzetének megmentése (Helyeslés a szélsőbaloldalon). Mert örökké igaz marad, hogy koldus nép és koldus ország szabad és önálló nem lesz soha. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) A mi önök által annyira magasztalt és védelmezett szövetséges társunknak, Ausztriának pedig értünk s közgazdasági kérdések tekintetben mindenkor az volt a jelszava: "tedd szegényre", t. d. koldussá, hogy uralkodhassál rajta!" (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

E tekintetben mindankor a kezeügyébe estünk a mi szövetségestársunknak. A páros élet viszonyánál fogva, a melyben vele élünk folytonosan mód van a kezében arra, hogy az elszegényítés, a koldussá tevés politikáját velünk szemben zavartalanul folytathassa. Ezért van, hogy a mi társunk fennállása óta, folytonosan fokozódó lelkesedéssel, iznkadást nem ismerő kitartással törekedett arra, hogy ezt a szövetséges viszonyt fel bontsa és a magyar nemzet önrendelkezési jogát visszaszerezvén az önállóságot állandósítsa, a haza felvirágzására és a magyar nemzet javára. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Sajnos, hogy ebben a küzdelemben ez a párt nem talált itt a veszt kiáltozó edes testvérek részéről kellő támogatásra pedig most az idokoknak egész özöne nehezedik a küzdelemre hivatott harcosoknak lelkiismeretére. Az anyagi érdekek és a nemzeti önértet mind megannyi kiáltozó hangok beszélnek, hogy mikor az önállóság kivívásának ideje mintegy isteni kéztől mutatott módon elérkezett, akkor mindenki a ki tette képes, igyekezzék ebben a munkában az önállóságért folytatott harcban tisztességgel résztvenni.

P o l c z n e r Jenő: Ugy kellen! (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

M a r j a i Peter: T. Ház! Politikai, gazdasági szempontok, a nemzeti önértet, mind arra ösztönöznek bennünket, hogy az önállóság útjára térjünk. A közösségnek melyet pártunk kezdettől fogva rosznak tartott a magyar nemzetre, egyik ösztartó kapcsa most éppen a jelen napokban megtágt az etörédeshez áll közel sőt már el is töredezett, a mennyiben a vámszövetségre vonatkozó szerződés immár felmondattott. Lejárt ez és a ki nek ebből haszna volt az isteni gondviselés azzal mntatta meg, hogy közel van mihozzánk hogy ennek a szerződő felünknek a fejében

összezavarta a kétszer kettőt. (Tetszés a szélsőbaloldalon.) És most milyen könnyű volna nekünk a hazafias érzületnek és a nemzeti önértetnek egy parányi lángjával ez a szerződést végképp megsemmisíteni és örökre hatálytalanná tenni és legalább gazdasági tekintetben az anyagi helyzet javítására az önállóságot megszerezni. (Ugy van a szélsőbaloldalon) És a magyar kormány az ő nagy többségével egyetemben mégis minden áron fenn akarja tartani ezt a szövetséget, azt a szerződést, fenn akarja tartani még az alkotmányjogoknak az alkotmányos élet kockáztatásával a nemzeti önértet árán is. (Igaz! Ugy van a szélsőbaloldalon.) Ezen magatartásában elmegyen a legszélsőbb határokig, elmegyen egészen a szegyeteljes megaláztatásig. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Mert ime a kormány elnöke ahelyett, hogy bölcs és minden aggályokat lecsillapító és a fontosabb kívánalmakat kielégítő utakról és módokról gondoskodnék; nem itthon önmagától és nem itthon levő támogatóitól, hanem idegentől jar folytonosan tanácsot kérni. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

T. Ház! Vajjon nem a nemzeti önértetnek e az, ami hosszú idő óta itt folytonosan történik! Hat nem szégyen, nem vétke gyavaság-e azt állítani, hogy a magyar nemzet a magyar haza önállóságában a maga erején meg nem állhat, hanem ennek mindenképen oly támogató szövetséges társra van szüksége? Hiszen az a kicsiny hitü nemzet, amely az önállóságnak, a létfenntartásnak jogáról is lemondott, nem erd mel életet. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) De mi tiltakozunk az ellen és ezt ország-világ előtt bátran kiáltjuk a szemébe bárkinek, legyen az a sajtó, a többség, a kormány, vagy akárki e világon, hogy a magyar nemzet oly veszedelem előtt állana, amelyről egy falra festett ördög, egy esetleges gazdasági válság, a végmegsemmisülés és a végtönkremenés örvényébe sodorható. Van még erő, van még önbizalom ebben a nemzetben. Mert ha nem volna önbizalma, a létfenntartásához való reménye és ereje, akkor nagyon szomorú dolog lenne, mert akkor már meglennének számláiva napjai. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

T. Ház! A legnagyobb oktalanság volna politikai tekintetben is, a gyengeséget — ha így volna is — az ellenségnek fülébe kiáltani és tudtát adni, hogy immár odajutottunk, hogy nem bízunk tovább a miunk erejében. Pártunk ilyen viszonyok között, ilyen körülmények mellett valóságos nemzeti funkcióit teljesíti, amikor mint egy ember áll fel és minden erejével hazafiaságának összességével tiszta józan meggyőződésből és a tapasztalatok által szerzett nemes öntudatból az önállóság és a gazdasági kérdések mellett ilyen erős ilyen laukadatlan harczra kel. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Tiltakozik ez a párt az ellen, hogy Magyarország jutott volna a tulenyessztes sanyaru állapotába, ellenkezőleg a másik szerződő féle a tulenyessze!

Ausztria a tulenyessze, az erőtlén, amely önmagában szétfoszlik és hogy ilyen szövetséges társ-hoz ragaszkodni valóban oktalanság a legnagyobb gyavaság és a legveszedelmesebb politikai esztelenség. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Pártunk tehát örömmel üdvözli azon ujeztendőnek hajnalát, mely egy ily szövetséges társal való egybeköttetének egyik kapuját, a vámszövetséget végképp megsemmisíti és hatálytalanná teszi. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Örömmel üdvözli ezt a napot, mely pár nap mulva fel fog jönni a haza egén és megvilágítja legalább egy kevés időre azt a sötétséget, mely a többség kormányzati irányzatainak és munkálkodásának következtében a hazára és nemzetre nehezedett. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) És teszi ezt nyugodt lelkiismerettel, nagy kötelességtudással és igaz, őszinte, tiszta meggyőződéssel. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Ezen munkájával olyan veszedelmet vel elhárítani, mely ellen már elődeink, pártunk első megállpitói és vezérei is harczra keltek.

Nézzük csak közelebről szemébe ezen vámszerződésnek, a melynek megmértésére,

vagy a vámközösségnek, melynek fenntartására ily nagy erővel egyesültek e háznak rajtuk kívül minden partja. Idézem erre nem egy magyar ember, nem az önálló vámterület hívének, hanem egy osztrák szakembernek, egy osztrák tanácsosnak szavait, melyeket a vámszerződés megszületése eszendejében mondott egy szakférfiakból álló tanácskozásban (Halljuk halljuk a szélsőbaloldalon.) Ez a Hock nevű osztrák tanácsos, ki az osztrák irányadó körök gondolkodását és egyszersmint gazdasági viszonyait nagyon jól ismérte, 1867-ben egy az angol és francia vámszerződés megvitására összehívott anketten volt és ezen minőségben az osztrák kormányhoz betérjésként jelentésében többek közt így mondja, hogy nem csodálja, hogy Ausztriával szemben halálra gyűlölettel viseltetnek a magyarok, mert Magyarországon Ausztria vámszabályzata és kereskedelmi rendszere ölte meg úgy az iparnak, mint az őstermelésnek és a közvetítő kereskedelemnek, felvirágzását és okozta gazdasági életünk koldusbotra jutását. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon! Igaza van!) Ime nem magyar ember, nem az önálló vámterület híve, hanem egy osztrák szakember mondja ezt a vámszerződés megszületésének első napjaiban. Hogy mennyire igaza volt a következő évek csakhamar igazolták. Hogy a szerződés megkötésekor bizonyos felületeséggel jártak el, nyilván kitetszik a szerződés első 10 évi történetéből. Már az 1873-ban kitört gazdasági válság után teljesen tiszta dolgot volt — mint egy gazdasági író mondja hogy: (olvassa.) gazdasági szövetségünknek az évek folyamán aligha vettük bármi hasznát is.

Különböző napról-napra inkább rájöttek az ország gondolkodó elemei, hogy bizony a vámszerződésnek némely pontjai nagyon is kihasználták a téren való tájékozatlanságukat. Az államháztartásnak gyászos helyzete, mely ez években mutatkozott s mely ez évek alampolitikáját államháztartásunk örökké sötét foltjának fogja fenntartani, napról-napra inkább dokumentálta azt, hogy egyáltalában nem vettünk kedvezményeket áldozataink árán. Lassankint kitűnt az is, hogy a közvetett adók közül bizony nagyon is megjárta a szerződésünkkel s hogy nagyon jól tudta például az osztrák kormány azt, hogy miért vonta csak a cukor, sör és szesz adót egy forma szabályok szerint kezelendő fogyasztási vámsok kategóriája alá és miért mellőzte például a bor és hus fogyasztás adóját az eljárás szabályozásánál.

Jól tudták az osztrákok, hogy Ausztria soha sem fog több húst és bort Magyarországra hozni, mint Magyarország Ausztriába s hogy viszont a másik három fogyasztási cikknél ez a viszony megfordítva áll. Ebből a csekély turpisságból azután az a gazdasági viszony származott, hogy a cukor és a sör adónál a mi fogyasztóink Ausztriának fizettek adót, míg ellenben az osztrák hus és borfogyasztók nem adóztak Magyarországnak.

E tapasztalatok arra kényszerítették a vámszerződésre felügyelőket, hogy már az 1873. évi költségvetésnél tegyenek valamit. Ekkor ugyanis Irányi Dániel partunk nagynevezű vezére, a vámszerződés követelményeinek felderítése céljából bizottság kiküldetését indítványozta. Ezt Deák Ferencz is pártolta és az ő pótitványát folytán 1873. márcz. 28-án ki is mondták a vámszerződés szakértők meghallgatásával való vizsgálatának szükségét. Zichy József gr. kereskedelmi miniszter felhívást intézett ama szaktes ületekhez, melyek a vámszerződés hatását legközelebből érezték, hogy erre nézve terjesszenek elő felvilágosító adatokat. Ime tehát, elődeink már a vámszerződés első eszendejében belátták annak veszedelmét, sürgették, követelték revizióját és maga a szövetség megalkotója Deák is szükségét látta annak, mert észrevették, habár későn is, azt a turpisságot, a mellyel Magyarország meg volt károsítva. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

T. képviselőház! A szaktestületek beadták azután véleményüket és elfogadták Mudrony Soma szorgos felvilágosításai és magyarázatai után az önálló vámterületnek a vis-

szaszterzésére vonatkozó indítványokat. Mikor azután az 1874. évi költségvetés alkalmával az ország sajnálatos pénzügyi helyzete nyilvánvalóvá lett, a parlament a 21-es bizottságot küldte ki azon utasítással, hogy a kormányval érintkezve, vizsgálja meg, mily gyökeres intézkedések és reformok szükségesek a végre, hogy az állam pénzügyeinek rendezése és az államháztartás egyensúlyának helyreállítása eszközöltesék. 1873. decz. 22-én megalkult ismét ez a szövetség és akkor is Irányi Dánielt láttuk a közös vámszerződés ellen felszólalni és akkor kimondotta végre a vámszerződésnek a szükséges revisiója.

T. képviselőház! Ebben a munkában résztvettek abban az időben nemcsak az ellenzéki pártoknak tagjai, hanem a kormány-pártnak igen sok ma élő tagja is. Elvégre a vámszerződés meg lett támadva és az önálló vámterület mellett foglaltak állást. A mi pártunk tehát akkor, amikor az első alapvetői által, a pártunk első vezére által kezdet munkát folytatón, következetesen folytatta, csak hű volt önmagához és elveihez (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) és hű volt az Irányi Dánielnek, Simonyi Ernőnek, Helfy Ignácoknak és Mudrony Somához és általában azokhoz akik az önálló vámterületért küzdöttek. (Igaz! Ugy van a szélsőbaloldalon.)

T. képviselőház! Fel kell még említenem hogy e tárgyalások folyamán maga Lónyai Menyhért is felszólalt és vádolta Tiszta Kálmánt, hogy fenyegetésekkel pressziókkal akarja keresztül vinni a javaslatot és az ellenzék megfélemlítésére rémes következményekre hivatkozott ép úgy mint ma. Beszéde végén hat. javaslatot adott be a szerződés felbontása iránt.

Azok a fenyegetések, ijesztgetések ime most is előálltak. Vajjon nem egy és ugyanazon forrásból erednek-e és nem látja-e mindenki, hogy aki akkor kitalálta a fenyegetést és a veszedelem kiáltások gondolatát, most is az sugalmazta azoknak, a kik ily nagy veszedelmeket kiáltoznak.

Ezen most elmondottakból is látható tehát, hogy ez a vámszerződés bizony soha sem volt üdvös, áldásos és kívánatos hazánkra és nemzetünkre. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Most sem az! Ez a part igenis e tekintetben a maga kötelességét mindig megtette. 1896-ban szótartot intézett a nemzethez, a melyben meggyőzte a népet a felől, hogyha vissza nem nyerjük önálló rendelkezésünket gazdasági tekintetben, akkor tönkre megyünk.

Kimutatta abban a nemzethez intézett szótartásban hogy a vámszerződés nem menti meg sőt inkább ártalmára van nemcsak a magyar iparnak, hanem a magyar mezőgazdaságra is, mert számokkal és ténybeli adatokkal bizonyította be azt, hogy a magyar buza a föld kereskedésben minden más buza közt a legalacsonyabb árt érte el Ausztriában kimutatta, hogy mily áldozatokba kerül a vámközösség, hogy mily veszteségeket szenvedünk az első 10 évi általában a vámközösség 30 esztendeje alatt.

Ebből az értelmes magyar ember megtanulta de a gyakorlati élet ke-erves tapasztalataiból is tudja, hogy itt nemcsak a magyar ipar, hanem a mezőgazdaság felvirágzásának is egyedüli eszköze az önálló vámterület megszerzése.

T. ház! Partunknak a vitában résztvevő szónokai kétségtelen adatokkal bizonyították be, hogy úgy közjogi, mint közgazdasági tekintetben ártalmas nekünk a vámközösség és az ő érveiket és adataikat nem csak itt a házban, — a hol még értem, ha időkimelés szempontjából, az ellenérveléssel elmaradnak, — de még a sajtóban sem igyekeztek megzavarni, mert mint az általam idézett műben nagyon írva, a multban sem volt képes a kormány és többsége az önálló vámterület mellett fokozott érveket megerősíteni.

T. ház! Ezek után mi csak nevezhetjük azt, ha valaki állítja, hogy az önrendelkezés ártalmára lenne a magyar mezőgazdaságnak. Hát ki védelmezi és ki ismeri jobban itt partunk tagjainál a mezőgazdaság nyomorát és

vajjon nem a mi pártunk képviselő-e leginkább a földművelő osztályt, nem mi érintkezünk e legtöbbet a néppel és mint gazdák nem alkotjuk-e meg véleményünket helyes alapon akkor, mikor kimondjuk, hogy rosszakaratú törekvés azt állítani, hogy partunk a magyar mezőgazdaság érdekei ellen cselekszik. midőn ezt a turpissággal teljes javaslatot törvéynyé lenni nem engedi. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

T. ház! Minden gyanúsítást visszautasítunk, bárki részéről jöjjön is, a fenyegetéseket szintén szármalmas mosolylyal fogadjuk, mert partunk tagjai úgy egyenkint mint összességükben nem ismerik, hogy mi a felsz, nem ismerik a gyávaságot és kitűzött irányuktól és céljuktól magukat eltántorítani nem engedik.

T. ház! Nem ismeretlen fegyverek ezek: rábeszélés, a gúny, a fenyegetés, a veszedelem kiáltása, a közvélemény meghamisítása szándékos megrovatása. Mindezek nem ismeretlen eszközök; ismeri ezeket a mi pártunk. Hiszen létesítésének kezdete óta folyton gúnynak, kicsinyesnek gyanúsításnak és fenyegetésnek volt kitéve, mégis immár régi erjében megerősödve áll és az akcióz terén munkádkelve nemcsak hogy nem gyengül, hanem napról napra erősödik. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) miről volt alkalom már több ízben éppen ezen eszendő folyamán is kétségtelen bizonyosságot tenni. Igaz! Ugy van a szélsőbaloldalon. Aki mégis azt állítaná, hogy az önálló vámterület felállítását az ország mezőgazdasági állapotát megromtaná és válságos helyzetbe sodorná, annak azt kell mondani, hogy akkor vagy tévedésben voltak azok, vagy hazudtak, a kik 40 esztendő óta folyton az önálló vámterület jó oldalát hangoztatták. és azért küzdöttek, vagy gyáva k azok akik h a l l g a t v a b e i s m e r t é k s más egyéb indokokból, más érdekéért e mellett állást nem foglalnak, annak életbeléptetését nem siettetik, még csak meg sem kísérik. A mi pártunk a tévedést el nem fogadja és tiltakozik az elhalt elődök nevében az ellen, hogy ők tévedtek volna mikor nagy szellemi fölényvel vizsgálták ezt a kérdést és küzdöttek azért. A mi pártunk a gyávaság és a hazugság szennyét magára nem veszi ép azért nyílt homlokkal következetesen kitart a mellett, a mit az ősök szent letéteményeként kezeikre bíztak. (Igaz! Ugy van a szélsőbaloldalon.) Azt mondják ellenünk van a közvélemény. Hát az ország mely részéből jött a figyelmeztetés, hogy hagyjunk fel ezzel a munkával.

Nem jött sehonnan. Cupán a hivatalos közvélemény és a hivatalos sajtó az, mely a közvélemény ellenünk való nyilvánulásáról beszél, de voltaképen nem nyilvánul az sehol. Mi igenis több helyről vettünk elismerő, biztató, bátorító nyilatkozatokat. Ép az előbb is jelentette a t. ház elnöke, hogy kérvény küldetett be az alföld egy nagy városából, annak egy nagy partja részéről az önálló vámterület érdekében. De jöttek ide kérvények az év folyamán, sőt a mult évben is a legtekintélyesebb kereskedelmi s iparkamarák részéről (Zaj. Halljuk! Halljuk!) sőt a magyar mezőgazdák szövetsége részéről is. Sőt 30,000 aláírással is érkezett ide egy kérvény, mely 30,000 aláíró nemcsak az ipar, hanem jó részben a mezőgazdasággal foglalkozó polgárok köréből került ki. (Igaz! Ugy van a szélsőbaloldalon.) Ezekkel szemben nem láttam még egy figyelmeztető tiltakozást sem, de ha láttam volna is, meg akkor sem tántorított volna el minket semmiféle kiereszkolt tiltakozás a mi kitűzött célunktól. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Hisz a tiltakozásnak bizonyos alsóbbrendű módját megpróbálták ellenünk hivatalos részről, kaptak is rajta azonnal a kormány kezében levő sajtó munkásai kivétel nélkül, hogy ime a vasárnapi népgyűlés mily kudarcot vallott.

Hát, t. ház az nem közvélemény, mert hiszen éppen az a sajtó nevezte el az összegyűlt tömegnek azt a részét, mely azon népgyűlés megtartását lehetetlenné tette, kérvénnyel azelőtt mikor Darányi Ignác t. miniszter ut javaslatára ellen állást foglalt és tüntetett, csö-

cselekednek és sópredéknek és mikor most az a nép ellenünk tüntetett akkor kész örömmel hasznájuk fel velünk szemben. No hát ha minden erveik ilyenek lesznek és közvéleményük ilyen erővel és erkölcsi súlyjal bír, akkor mi nyugodtan állunk meg az ily ellenféllel szemben. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

T. ház! Még csak nem is kárhóztatja a mi pártunk azokat, akik egymagába hagyták pártunkat ebben a küzdelemben, mert azt is mondják, mintegy kicsinyítő gúnyképen, hogy egyedül maradt a párt. Megszokta ezt a párt, gyakran állt egyedül minden olyan küzdelemben, ahol az igaz hazafiság és az igazi nemzeti érdekek harcra folyt. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Különben, hogy ellenzéki testvéreink miképen gódogolkoznak az az ő dolguk, mert mit tartoznak az értelem, hogyha mikor én szántatok es vetettek, az en szomszédom alszik és nem munkálja az ő földjét. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) És nem polemizálók Apponyi Albert t. képviselőtársammal sem, mert hiszen tudom, hogy kár is volna. (Derűtség.) Beismerem magam is, de nem polemizálók azért, hogy önök egy kissé hadd örüljenek neki, mert hiszen most ő maga magával polemizált. Huszonöt esztendő s multja, amely 25 esztendő szerepést az egész ország közvéleménye tiszteltteljes figyelemmel kísért mi volt? Nem volt egyéb, mint a fennálló rendszernek, az önök rendszerének s az önök kormányzati politikájának, az önök kormányai botlásainak folytonos erős ostromozása (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.) Es t. ház, aki 26 esztendőn át mindig egy irányban haladt az, amikor most egy kérdésnél megváltoztatta a maga álláspontját (Ellemondás a bal és jobboldalon.) legalább a magaviseletben, a taktikában megváltoztatta azt s az önök kormányának segítségére sietett. Én, ha nem is polemizálók a t. grófia, de nem is udvarolok neki, mint a hogy itt igen sokan tették, hanem csak azt mondom rá, hogy a nagy emberek is botolhatnak és ha azok botlanak, az óriási botlás, melynek botorkalása sokáig tarthat és a következtetése. (Ugy van! a szélső baloldalon.)

T. ház, azt mondták itt, hogy pártunk beérne a kormány lemondásával, azt mondták itt, hogy pártunk leszerelné és a nagy elvi kérdés megvalósításaert folytatott harcot azonnal abba hagyná, ha a kormány lemondana.

Hát t. ház, nekem a magam részéről kormánybukás nem kell, pártomnak sem kell, ilyen janosi bankóval kifizetelni magunkat nem engedjük. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Nekünk rendszer változás kell. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Pusztuljon el az a rendszer, a mely megmelegyette az országban az erkölcsöket, a mely meggyengítette az álladalm tekintélyt, pusztuljon el az a rendszer, a mely nemzeti önzetet lealacsonyította és világra kiáltotta, hogy elhettelen az a magyar nemzet. És mi a rendszer változás elő lépésének azt tartjuk, hogy itt van az alkalom, Isten kez mutaja mintegy, hogy itt van az időnek teljessége, a mikor a szövetség első kapesát, első szálát, a vámszerződés első közö-séget szétlétve, az ön dicsőség fele igyekezzünk és magunkat legalább közgazdasági tekintetben megszabadítsuk attól a rendszertől, a mely mindenkor csak Magyarország rovására és ártalmára szolgált. És hogy milyen veszedelmes volt a közö-ség rendszere, nem csak ebben a vámkerdesben hanem az osztrák-magyar bank magatartása tekintetében is Magyarországgal szemben erre nevezé bátor leszek itt felolvasni a mult esztendő tavaszáról egy kis érdekes újdonságot, (Zaj jobbfelől. Felkiáltások: Akkor már nem újdonság!) a mely újdonság lesz most is legalább az újdonság értékevel fog bírni. Ez az újdonság t. ház a pénzügyminiszter ur ténykedésére fog világot, én szerintem ugyan sőt-tiséget vet. A czime az, hogy »A tíz millió« (olvasa): »A pénzügy miniszter — azt mondja — végre rászanta magát arra, hogy a magyar államnak azt a 10 millió frt-ját, mely kerek 8 hónap óta van kamatoztatlanul az osztrák

magyar-bank kezében, visszavonja. Így jelentik ezt Bécsből, hiteles forrásból s valószínű, hogy a jegybank legközelebbi kimutatása mérnyomatát viseli majd a 10 millió visszafizetésének. Ennek a 10 millió frtnak a története réndkívül sötét pont lesz L u k a c s László pénzügyminiszteriségének a történetében» (Nevetés jobbfelől.) Nevetséges 10 millió frt! Örülök rajta, hogy önök olyan boldog helyzetbe látják a magyar bazát, hogy 10 millió frt 8 hónepi kamatjáról oly könnyen lemondanak. Én azt hiszem, hogy a 10 millió frt 8 havi kamatjával, 300,000 frttal sok egető sebet leshett volna gyógyító balzsammal betakarni és sok didergő szegénynek lehetett volna hajlékot teremteni és sok szocialistának sok zajdngó kenyértelen munkásnak tápláló kenyér-t kezébe adni Ha ez önöknek tetszik t, tul oldai nevensenek (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) Folytatólag olvassa »A mult év szeptemberében a mikor a jegybank régi szokás szerint ki akarta használni a magyar mezőgazdaságnak évről-évre minden őszkor jelentkező nagyobb pénzkeresetet és holmi kamatlábemelésre tett cselzásokot a magyar pénzügyminiszter hamar betönte az ehes jegybank száját 10 millióval, melyet a pénzügyi készletekből utatványozott ki. A jegybank elfogadta azt a kamatmentes betétet, de néhány hét mulva mégis csak felszámolta a kamatlábot és pedig szokatlan módon egy teljes százalékkal, tehát két bört nyuzott rólunk. Egyrészt fizettük a magas kamatlábot másrészt élvezte a jegybank a mi 10 milliókamattal. Aztán következett a két börze krah, mely alatt az osztrák magyar bank a legridegebb szükkeblü-éggel zárkózott el a mi igényeink elől s a magyar közvélemény követelte a 20 millió visszavonását, de a pénzügyminiszter nem tett semmit, Sőt még akkor is télenül maradt, mikor már a magyar kereskedelem jutott bajba, pedig nyilvánvaló, hogy a meg ma is tartó súlyos helyzetet az osztrák-magyar bank vezetése mellett becsi pénzügyezetek okozták. Hosszu gondolkodás után, miután már hónapok óta sürgettük azt az elhatározást, most a miniszter végre megis belátta cselekedetének oktalanságát s — mint fennebb megirtuk — visszavonta a 10 millió betétet, melynek kamatoelkültsége a hivatalos bankkamatláb mellett számítva épp 30,000 frnyi ajándék volt az osztrák-magyar banknak.

Ime, t. ház, nemcsak a vámközösségnél hanem a bank közö-séguel is ilyféle dolgokkal kedveskedik nekünk a mi kormányunk és ha a kormány nem figyel, nem nemzeti érdekekben dolgozik, akkor ilyen következményei vannak ezen közö-ségnek.

Azt hiszem t. ház, hogy a midőn itt egyszerű szavakkal jeleztem állkspontomat és indokolni kívántam azokkal szavazatomat, ugyanakkor felesleges volna nekem több érvvel előállanom és több színnel festeni ezt a közös állapotot; mert hiszen előttem t. képviselőtársaim oly fenyesen kimutatták annak tarthatatlanságát, hogy csak elfogulatlanság kell hozzá és mindenki megérti, hogy az a közö-ség rank nézve ártalmas. Hogy a kormány nem mondott le s nem mond le még ezen célról sem, ha az alkotmányt talán meg kell neki sérteni, ne csodálkozzunk ezen, hiszen amint mondják, néhány nap hijja van mag a kormány néhány tagja nyugdíjaztatása idejének; már pedig míg a nyugdíjjogosultság ideje be nem áll, addig előre kívánság azt óhajani, hogy mondjon le a kormány, hiszen nyugdíjja van ennek szüksége, azért ragaszkodik állásához. Hát t. ház, hadd maradjon meg a kormány, csak találja oly expedienst, mely a helyzetet a nemzeti érdekekben magyar érdekekben magyarija, tisztázza. Mi leszünk az első, kik gratulálunk neki, de addig küzdelmünkkel fel nem hagyunk és küzdelmünk ellen intézett minden támadást visszautasítva, azt hangsúlyozzuk, hogy nem akarunk egyebet, mikor ezt a tjavaslatot törvényerőre emelkedni ebben az évben meghagyjuk, hogy dokumentáltssek ország-viág előt, hogy az 1867. kiegyezés alapján t ö r v é n y s é r t é s nélkül tovább k o r m á n y o z n i nem lehet és mikor ezt tesszük, mi jogot védünk, a törvényt védjük, aki pedig ezt az állapotot előidezte,

ez a törvényt sértette meg és a jogot csorbította és aki a mi jogvédő munkánkat gyalázza, gyanusítja, az nemzetellenes bünt követ el.

Nem fogadom el a törvényjavaslatot, hanem csatlakozom pártelnököm Kossuth Ferencz határozati javaslatához. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

A Zion hangversenye.

-- Saját tudósítónktól. --

Debreczen, decz. 30.

Az idei táncmulatságok egyik legszebb vigalma, — folyt le tegnap este a Margit fürdő disztermében, mikor is a »Zion betegsegélyző egyeslet« tartotta meg hangversenyét egybekötött táncestélyét. E kitünő multság minden tekintetben a legsikerültebbnek mondható. Ha talunk gyenge is a frázisok összehalmozására, nem mi vagyunk az okai, hanem a multság sikere, mely frázisok nélkül is remek volt s így tiltakozik az ellen, hogy a mi nagyzólok kritikánk napvilágot lásson.

Sikerült a hangverseny, sikerült a táncestély, hogy is ne sikerült volna, mikor oly ügybuzgó rendezők állottak élen, kik hetek óta futottak, faradtak, csakhogy az estélyek sikerét növeljék.

Este 9 órakor a Magyar testvérek kitünő zenekara nyitotta meg az élvezetesen összeállított műsort a R á k ó c z y k e s e r g ő v e l.

Ezután Fái Flóra szintársulatunk e fiatal tehetséges színművésznoje szavaltta el Heine Henrik szép költeményét: »A kew-lári bucsu t.« A költeményt szépen és gondosan megérte és átérve drámai erővel és nagy hatással adta elő Fái Flóra s a közönség nagy tapsviharral jutalmazta a remek szavaltat.

Programmba fel nem vett szám következett Dajna Batiogh Bandi hires gordonka-játékos csillagotlata művészetét.

»A Kolostorból« című 1 felvonásos vigjáték következett ezután, amelyben mint szereplők Komjáthy né Z. Teréz urnő és Tanay Frigyes ügyes bonvivino színészünk szerepeltek. A hallgatóság alig tudott betelni azzal a művelézzettel, amit a szereplők művészi és mulattató játékkal nyújtottak.

A program egyik legérdekesebbnek ígérkező pontja: Szathmáry Árpád színházunk legnagyobb művésznének a szereplése közbejött betegsége folytán elmaradt. Kárpótlásul szolgált Ujlaki Antal a »D. E.« főmunkatársának M o d e r n C u p i d o k. cím alatt tartott élvezetes felolvasása.

Serfőzy Zseni szintársulatunk kedves és bájos szubrett ének-számok kellems ének száma következett. A mi aranyos művésznők a Zion egyeslet iránt való szívességből ragyog tatta ének-művészetét, melyet a háts közönség frenetikus tapsviharral jutalmazott.

»A bal után« cz. keringővel oly hatást ért el, hogy újra a póliumra kellett lépni, a mikor igen szép magyar d. lokat énekel.

Farkas s Imre a lapunk hasábjairól ismert fiatal poeta olva-ta fel ezután »Gitta kisasszony« cz. versét, mely oly nagy hatást keltett, hogy kétszer hívták lámpák elé a kis költőt.

Az élvezetesen összeállított program legutolsó száma F. Kallay Lujza és Serfőzy Zseni kedves duettjuk volt. A Csillagnégyes gyönyörű melódiaju dalt énekeltek, oly hatással, hogy a szünni nem akaró tapsviharral miatt még más két énekszámot kellett előadniok. — Gyönyörűen csattogott a két művésznő hangja.

Meg kell még említeni, hogy a zeneszámokhoz a zongora kíséretet Z n o j e m s z k y Gyula színházi karmester szolgáltatta.

A hangverseny után tánc következett, melynek a hajnali órák vetettek véget. Két nyeres is volt. Az első négyest 120 pár táncolt.

A jelen volt urhőgyek és leányok közö-ségül tudósítók a következőket jegyez e fel:

Urhölgyek: Komjáthy Z. Teréz, F. Kállay Kujza, dr. Burger Péterné, Markusz Mik-áné, Weisz Sándorné, Rosenthal Dánielné, Bernáth Jenőné, Weisz Jakabné, dr. Hütter Károlyné, Rósenberg Józsefné, dr. Rózsa Mórné, Geiger Simonné, Özv. Rosenberg Albertné, Erős Jakabné, Kohn Ábrahámné, Stark Jakabné, Közigstein Hermanné, Velsér Simonné, Özv. Mandel Mórné, Rosenthal Jenőné, Hechtman Ignáczné, Fodor Jenőné, Jónás Mórné, Ungár Albertné, Rosenberg Emilné, Keiner Adolfné, Aczél Béláné stb.

Leányok: Fai Flóra, Sarfózy Zsuzsanna, Bernáth Etel, Frisch Rózsa (Sz. Csek) Weisz Ilona, Szűts Gitta, Rosenthal Szeréna, Naszóly Anna (Tukórol) Eichler Lola, Fülöp Kujza, Rosenberg Vilma és Tercsi (N.-Várad) Váradi Johanna, Kepes Tilda, Groszman Mili, Hegedüs Jozefa, Khon Etel és Helen, Berger Roza, Kelemen Szeréna, Fischer nővérek, Gelbmann Helen, Goldstein Giza stb.

A fesztelen mulatsági mely úgy anyagi, mint fényes erkölcsi sikert hozott a Zion egy letnek, mi a derék rendezői karnak köszön hető, a reggeli órákban ért véget.

A tisztviselői tanáregyesület közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, decz. 30.

Az új életre ébredt derék egyesületnek tegnapi közgyűléséről még az alábbi részleket említhetjük fel.

Dóczy Imre felolvasása s az arra támasztott vita után.

Nagy érdeklődés mellett kezdte meg előterjesztését S. Szabó József debreczeni tanár, aki az egyesület további fentartása és jövő működése programjára nézve tett indítványokat. Legelső sorban is az egyesület fentartása mellett buzgott az előterjesztése. Az egyesületi élet élénkebbé tevése érdekében pedig javasolta, hogy a közgyűléseken kívül a szomszédos gimnáziumok tanárai évenként ügynövezett időközli értekezleteket tartsanak. Protestáns szellemű tankönyvek készítését és kiadását is fölvette a munkaprogramba; valamint kívánatosnak jelezte azt, hogy a középiskolai és az elemi iskolai tankönyvek között kapcsolat, harmonia létesíthető. A tudomány újabb vívmányainak közlése, népszerűsítése s a protestáns társadalomban a protestáns öntudatnak ébredtartsása, fejlesztése végett felolvasások rendezetessenek. Végül indítványozta, hogy a Debreczeni Protestáns Lapot az egyesület hivatalos közlönyéül fogadják el.

A közgyűlés élénk tetszéssel hallgatta az ügy melyen gyökerező szeretetétől áthatott szép előadást s az abban foglalt indítványokat magáévá tette, egyúttal megbizta az új közp. bizottságot a munkaprogram bővebb kidolgozásával.

A délutáni ülés.

Dr. Pallagi Gyula kisújszállási tanár értekezett először a "psychologia legközelebbi feladatai a paedagógiában" cz. alatt, melyhez többen hozzászóltak, így Dóczy Gedeon, dr. Nagy Zsigmond, Dóczy Imre, dr. Gulyás István. A gondosan kidolgozott tudományos értekezést ki fogják nyomtatni az Évkönyvben. Sinka Sándor debreczeni tanár felolvasása olaszországi tanulmányutjáról elmaradt. A tisztviselői lemondását követő tisztújítás képezte a közgyűlés egyik legfontosabb tárgyát, mely körül minden érdeklődés összpontosult.

A titkos szavazás eredményét este n ri detek ki eljenzés mellett Futó Mihály h. m. vásárhelyi igazgató.

E szerint megválasztottak: Elnöknek; Dóczy Imre (38.) jegyzőnek S. Szabó József (34.), pénztárnak dr. Gulyás István (30 szavazat) választmányi tagoknak a helybeliek közül K. Kiss József, Orosz István, Kovács Lajos, Sinka Sándor, dr. Öreg János, Elek Lajos, dr. Nagy Zsigmond, Sass Béla, Kulcsár Endre Géresi Kálmán. A vidékiek közül Dobay Sándor, Futó Mihály, Osváth Ferencz, Borsos Benő, dr. Pallagi Gyula, Birkász Karoly, Kozma Sándor, Faragó Balint, Nagy Elek, Regözy Sándor, Géresi

Imre, Kiss Tamás, Schulcz Endre, Halmy János Kolozsváry Aladár.

A jövő évi közgyűlés helyéül dr. Nagy Zsigmond ismét Debreczent ajánlotta, — tekintettel arra, — hogy az országos tanáregyesület is itt fogja jevő évi nagy gyűlését tartani.

Az indítványt megszívlelés végett a központi választmányok adták ki.

Géresi Kálmán elnök, Kiss Áron püspöknek lankadatlan érdeklődésért, Pallagi Gyula debreczeni kartarsaiknak a félejtethlen szives vendéglátásért, Futó Mihály, Géresi Kálmánnak és a tisztikarnak köszönetet mondva, a gyűlés este 7 órakor véget ért.

Azaz, hogy még a bucsu lakoma előtt meghallgatták K. Kiss József fizikai professzornak nagyérdéki magyarázatát a legújabb csodálatos találmányról, a drót nélkül való tavi-ratózásról.

Ujdonságok.

* **Ó és újévi istentisztelek.** Ez év utolsó napjának délutánján és az 1898-ik új év első napján délelőtt a debreczeni ev. rev. templomokban a következő lelkészek fogják megtartani az istentiszteletet: a nagytemplomban S z i l a g y i Imre s lelkész, a kis-templomban K i s s Albert lelkész, a Kosuth utczai templomban M i t r o v i c s Gyula lelkész, az ispotálytemplomban K ö n y v e s T ó t h Kálmán lelkész. — A római kath. templomban az újév első napján 7 órakor H a m e r n y i k Sándor káplán 8 órakor egy piarista tanár, 9 órakor pedig misét és szentbeszédet tart dr. W o l a f k a Nándor cz. püspök, fél 12 órakor Molnár Kálmán misézik. Délután dr. W o l a f k a Nándor tart litániát. — Az ág. hitv. ev. templomban pedig Ó év estéjén 5 órakor M a t e r n y Lajos lelkész. Újév napján d. e. 10 órakor H a j a s z Lajos s. lelkész Vasárnapjan. 2 án délelőtt M a t e r n y Lajos lelkész tartja az istentiszteletet.

* **Tanácsülés.** Ma délelőtt a városháza nagytanács termében Simonffy Imre polgármester elnökielte alatt tanácsülés tartatott, a melynek tárgyait a rendes f o l y ó ú g y e k képezték.

* **Püspök a szocializmus ellen.** Kiss Áron a tisztáninni ev. ref. egyházkerületi püspöke, a kerületében sürhen előforduló szocialis mozgalmaknak és tüntetéseknek etejét venni óhajván, karacsony napján egy püspöki körlevelet bocsajtott ki papjaihoz melyben őket is felhívja, hogy minden lehető eszközzel akadályozzák meg a szocialista tanok terjedését s a templomban és iskolákban predikáljanak a tévtanok ellen.

* **Új városi építkezések.** A távazra ismét nagyobb arányú városi építkezések vetettek kilátásba. A lovaskaszárnnyárai már szólottak, s ma ismét egy újabb tervről vettünk értesülést. Ugyanis az Olaton fekvő városi tanyakon, a melyek jelenleg F r i e d Lajos és Leó debreczeni lakosok bírnak haszonbérbe, több a gazdasági épület építése vait szükségessé. A városi tanács elhatározta, hogy az okvetlenül szükséges épületeket még a tavasszal felépíteti. Az építési költségek meghaladják a 40.000 forintot.

* **Újévi jutalmazások a városnál.** A városi tanács mai ülésén állapították meg azokat az összegeket, amit újév alkalmából a város azon alkalmazottak közt fog szétosztani, akiknek az év folyamán tanusított szorgalmuk és teljesített munkájuk nincs eléggé díjazva a költségvetésbe felvett javadalmazásokkal. Mindössze 926 frtra rugott az a summa, amit e czélre fordítottak s ami bizony nagyon kevésnek bizonyult, úgy, hogy a havi 10 frt fizetést húzó utczaseprőknek — nagyobbbrészt családós emberek — már nem jutott belőle. Ezekről majd más uton fog gondoskodni a tanács.

* **A városi díjnokok fizetés javítása.** Országszerte általános a panasz, hogy a nagy munkát teljesítő s naponta 8—10 órát az íróasztal mellett görnyedő napdíjasok nyomorognak, mert abból a 60—80 krajczárnyi, esetleg 1 frtnyi napdíjból megélni nem lehet

A Debreczen város hivatalaiban körülbelül 80 díjnok dolgozik a kik bizony szintén nem örvendezhetnek jobb állapotnak, mint a többi, az ország minden részéről panaszokdó kollégáik. A város azonban — mint illetékes helyről értesülünk — újév után annyiban akar segíteni helyzetükön, hogy azoknak akik már több év óta vannak a város szolgálatában, vagy a kik valamely felelősséggel járó munkát végeznek, az eddigi napdíjukat 10—20 krajczárral f e l e m e l i. Nem gyökeres orvosolás ugyan ez, de mégis valami!

* **A főjegyző ezüst menyegzője.** Komlóssy Arthur, városunk főjegyzője a jövő hó 4 ikén tartja ezüst menyegzőjét, a mely alkalommal a város tisztis zara is együtt ünnepele vele. Az napon este a Bika szálló disztámben estély lesz, a melyre Debreczen notabilitásai és előkelő családjai lesznek hivatalasok.

* **A zónaszaltársaság közgyűlése.** A debreczeni társas körök közt talán a Zónaszaltársaság az, mely legtöbbet beszélget magáról. Nem is csoda. Mert nemcsak jótékonyaságot gyakorol ez a derék asztaltársaság, hanem a legkedélyesebb mulatságok és összejövetelek rendezésében is elől jár. Az évi közgyűlést tegnap este tartották meg a Dreher-féle sörcsarnokban szép érdeklődés mellett. Dr. Wolafka Nándor püspök diszelnök megnyitó szavai után a titkár jelentésében előadta, hogy az asztaltársaságnak ez idő szerint már 300-nál is több tagja van és az egész év alatt befolyt 780 frt bevétellel 520 frt kiadásuk volt. Ezután megválasztották a tisztikart. Elnök lett Kernhoffer Jozsef, alelnök dr. Balkányi Ede és dr. Wolafka Antal, titkár dr. Lőfkovics Márton, pénztárnok Henke Lajos, ellenőr dr. Berger Andor, jegyző Bayer István és gazda Márkus Jenő. A közgyűlés után kedélyes társas vacsora következett, melyen hölgyek is szép számmal vettek részt és amely jól benyult az éjszakába.

* **Egyetemi tanárok fizetés emelése.** A kolozsvári egyetemi tanárok már egy ízben kérvényezték, hogy tekintettel a budapesti egyetemi tanárokkal egyenlő kötelelességeikre és elfoglaltságukra, ezekkel egyenlő fizetési osztályba soroztassanak. Ezen ügy most úgy nyert elintézését, hogy újévtől kezdve a kolozsvári egyetemi tanárok közül 10-en a budapestiekhez hasonló fizetési osztályba lépnek s kapják a magasabb fizetésnek megfelelő pótlékot.

* **Szilveszter este a kávéházakban.** A kávéházak mindegyikében zezesztélyekkel ünneplik meg az ó év utolsó estéjét amely természetesen belenyulik majd az újév első éjszakájába is. Így a Hungária kávéházban R á c z Károly zenekara, a Bika kávéházban R á c z Károly zenekara, a Bika kávéházban ugyancsak R á c z, a Corso kávéházban egy elsőrendű zenekar, a Magyar Királyban Kiss Béla az Angol Királyné és a Ereher sörcsarnokban Magyarai testvérek, az Otthon kávéházban Kiss Gyula a Baros és a Balaton kávéházban pedig szintén egyik elsőrendű zenekar fog játszani.

* **Margittán az országos vásár a következő sorrendben fog megtartatni:** 1898 január 5 és 6-an b a r o m v á s á r, 1898 január 7 én kirakodó vásár.

KÜLFÖLD.

A keleti kérdés.

A Bud. Tud. Konstantinápolyból a következő értesítést nyeri:

Illetékes körökben az a vélemény uralkodik, hogy az örmény patriarchátus minapi lépése épp oly eredmény nélküli fog maradni, mint az előbbiek, — méé pedig a következő okokból:

E l ő s z ö r azért, mert legfelsőbb (vagy legmervadóbb) helyen azon vannak, hogy az örmény mozgalom ne fojtassék el teljesen azért, hogy legyen, úgy mint eddig is, alkalmas eszköz arra, hogy a mohamedánok elégedetlenségét a fennálló uralkodási rendszerrel, a pénzügyi iuséggel és egyebekkel a lazadó örményekre háríthassák. Egyszersmind ilyen hangulat és állapot a legfelsőbb hely-

számára elegendő ürügy arra, hogy a moham-dán köröktől származó reformokat és szabad ságuk elnyerését célzó óhajokat az örmény mozgalomból fenyegető veszélyekre való tekintettel elutasíthassák.

Másodszor az udvari kamarillának (vagyis kegyenczek seregének) szintén nyomós okai vannak arra, hogy az örmény mozgalmat életben tartsák, részint a cselebből, hogy saját befolyásukat megtartsák és kiaknazhassák, részint arra, hogy a legfelsőbb helyre nyomást gyakorolhassanak a végett, hogy esetleg behatárított reformokat ne vigyenek keresztül, melyek alkalmasak volnának arra, hogy az udvari kamarilla részéről gyakorolható nyomást megszüntessék.

Harmadszor, az egész közigazgatási apparátus számára ellenben az örmény mozgalom további fennmaradása kimeríthetetlen forrást jelent a tekintetben, hogy hivatali működésüknek az örményeknél való avakorlásánál a szokásos baksist szedhessék. Azonkívül ezen közigazgatás, nemkülömben az általános elharapódzott kemkedési ügy számára az örmény mozgalom mindenféle fejlekedéseivel és denuntiációkkal kecségető széles tért tart nyitva, a mely bő alkalmat nyújt előléptetések, kitüntetések és ajándékok kieszülésére. Mindezek folytan úgy török, mint örmény körökben legutóbb azon aggodalom merült fel, hogy az örmény, meg ifjú török bizottságok közös agitatio céljából való egyesülése, a melytől már előbb is tartottak és a mely eddig a kölesönös ellenszenvben megfellelt, most már meg fog valósulni, mert mind a kettő az utolsó időszak eseményei által gyöngyölve, az egyesülés által közös érdekeik öregbítését és előmozdítását remélhetni véli. A tünetek, a melyek ezen eshetőségre következtetni engednek, úgy látszik már mezevannak.

Alkotmányrevízió Ausztriában.

Gautsch három miniszterrel mindjárt új év után újra megkezdte a tárgyalásokat a németekkel és a csehekkel. Ha ez a bekéltetési kísérlet nem sikerülne, akkor a Reichsrathot felsszlatják, Négy havi indemityt a 14 § alapján biztosít magának Gautsch. Az új parlamentbe alkotmányrevízió alapján a tartománygyűlések küldenének képviselőket, nem pedig direkt választások alapján a választók. Ez a német szabadelvűek teljes megsemmisítését vonná maga után, a kik egyetlen egy tartománygyűlésben sem rendelkeznek többséggel.

Stojalovszki a Reichsrathban.

Stojalovszki a lengyel agitator pap, a ki már sok elvtársát bejuttatta a Reichsrathba, most maga is oda kívánczik és minden valószínűség szerint be is fog jutni. Föllepett ugyan is képviselőjelöltnek a Lancet-Niske-i kerületben, a melynek mandátuma Hompesch gróf halála folytan üresedésbe jött és a parasztság erősen sorakozik melé. A választás csak január végén lesz, de addig Stojalovszki néhány népgyűlést fog tartani a kerületben. Ellentétje eddig nincs.

Ilyés Bálint beszéde.

— Elmondta a képviselőház december 27-iki ülésén. —

Ilyés Bálint: T. ház! Azok után a beszéd után, melyek ezen padokról napok óta elhangzottak, melyek részint annyi szakértelemmel, részint annyi szónoki ékesszólással világítottak meg a helyzetet és a szónyegen levő javaslatot, megvallom, kényes volna helyzetem, ha egyéni hűségből, beszédvagyból, vagy épen pártfegyelemből kellené felszólalnom, de én hazafias kötelességből, lellem egész meggyőződéséből csatlakozom ahoz a hat. javaslatához, melyet t. pártelnököm Kosuth Ferencz benyújtott (Eljenzés a szélsőbalon) és hazafiai kötelességből, lellem egész meggyőződéséből foglalok állást e javaslat ellen, melyben hazánk sarkalatos jogainak elalkudni, hogy ne mondiam elsikkasztani akaró törekvésűt látom. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbalon.) Am hiszen egyes ember eladhatja önmagát, jogait, szabadságát, testi,

lelki tehetségét habár ezt is ferfiatlannak, az emberben az embert lealázó cselekedetnek tartom. De egy nemzet jogaival úgy bánni el, mintha az kizárólag sajátunk volna, azt bárkinek a kedvéért is fálldozni akarni, azok közé a bűnök közé tartozik, melyekről megkérdezzük, hogy maga az Isten sem bocsátja-e meg azokat. (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon.) Mar pedig e javaslat hazánk sarkalatos jogjaival, azoknak visszaszerzésével helyezkedik ellentétbe, amint ezt Kosuth Ferencz t. képviselőtársam és utána annyi elvtársam kimutatta, de kimutatják ezt maguk a szemmel látható tények is.

Kérdem t. ház, nem önállóságra törek-szenek-e a legkisebb nemzetek is, ha egyszer egy nemzet testet alkottak, úgy a közjogi, mint a közigazgatási téren. Melyik vágja le a szomszédja kedvéért a kezeit, melyik fűzi bilincse a lábait? (Ugy van! a szélsőbalon.) Ilyen káros, ilyen veszélyes nagylelkűségre egyedül csak a magyar nemzet képes. (Ugy van! a szélsőbalon.) Évszázadok óta vinnak a magyar nemzetnek kezei és lábai, hozzá-kötre ahoz a gályához, amelyet Ausztria nevre kereszteltek el, de amely reánk nézve századok óta nem más, mint a Pandora sze-zadok óta nem más, mint a Pandora sze-zadok, melyből inség és nyomoruság áradol-zik felénk. (Ugy van! a szélsőbalon.) És most, midőn a gálya urai önmaguk akarnak szabadulni tőlünk, mert vagy erőtlenebbeknek, vagy okosabbaknak látnak már bennünket, hogy sem saját céljaikra kihatásnáthatnának, hogy sem saját céljaikra kihatásnáthatnának, midőn ők maguk vagdalják le kezeinket, teleteket, mi magunk tartjuk a kezeinket, hogy csak kötöznek meg. (Ugy van! a szélsőbalon.)

Hát hiszen emlékszem, hogy a nagy brit költő, lord Byron irt egy fogolyról, aki midőn hosszú fogság után szabadon akarták őt eresztetni, kétségbeesve kiáltott fel, hogy mit csináljon ő ezután börtöne pókjai és patkányai nélkül. Hat mi is a pókokat, a patkányokat féltjük talán, hogy nem szivhatják ki tovább vérünket, nem vaghatják el kenyérünket. (Tetszés a szélsőbalon.)

T. ház! Hogy az önálló nemzeti bank és az önálló vánterület jelentékeny léncz-szemét képezi nemzeti önállóságunknak, függetlenségünknek, azt úgy hiszem, senki sem kétli, mert hiszen ez az a kettős csatorna, melyen felszivódik és alászivárog a nemzeti jóéte, a magyarosodásnak élető ere, a nemzet testének minden rétegebe. (Ugy van! a szélsőbalon.) Hat mi vajjon idegen határra akarjuk-e szétfolyni ez élető nedvet? Az 1867-iki vám és kereskedelmi szövetség mezkötésekor nagy dícsériákat zongettek ennek létrehozói és védelmezői. De voltak akkor is egyes nevesebb egyének, a kik nem titkolhattak el hazafias aggodalmaikat. Legyen szabad ezek közül néhányat felemlítenem annak igazolására, hogy a mi állá-foglalásunk ezen javaslattal szemben nem oknékult és nem hiabavaló. (Ugy van! a szélsőbalon.)

Igy egyebek közt Tisza Kálmán t. képviselő ur így szólott: (Olvassa) »En úgy látom, hogy az újabb időben bizonyos mértékben optimizmusnak adtak at sokan magukat. Ugyanis roppant eredményeket várunk mindentől Roppant eredményeket vár a t. kereskedelmi miniszter ur, most közvetlen ezen kereskedelmi szerződésből, pedig ezen kereskedelmi szerződésben, legalább bizonyos számú évekre meg-róstitjuk mindazt, mit mint elszegényítésünk eszközeit megtamadunk 18 éven át. Ghiczy Kálmán pedig azt mondja: (Olvassa) A tárgyalás alatt levő vámszövetség azon tárgyakra nézve, melyekre vonatkozik, Magyarország önállóságát csak név szerint tartja fenn, a gyakorlatban azonban szerződésileg megszünteti. Még jóvább megyen Perczel Mór, midőn így szól: »Vajjon szabadság és ildomosság uralkodik ott, ahol egy olyan közigazgatási rendszer fogadtatik el, vagy inkább erősitteik meg, melytől eddig gyűlölettel fordultak el s melyet eddig szüntelenül jólétünk, iparunk gyilkolójának czimeztünk és vadoltunk. És, hogy ezt nem tessük ok nélkül, arra nézve a legerősebb argumentumot Hoek báró osztrák tanácsos szavait idézi, mondván: Olyan

drastikus kifejezésekkel ecsetelte a báró olyan határozottan kárhoztatta Ausztriának keresk. politikáját és Magyarország ellenébe mostoha viselkedését, miként azt a legtűzetesebb magyar patrióta sem tehetné élesebben; azt mondja többek közt: Éppen nem csodálja, hogy a magyarok folyton halálos ellenszenvvel viseltettek Ausztria irányában, mert hisz ezen vámszabalyzata, ezen kereskedelmi rendszere Ausztriának ölte el Magyarországon úgy az iparnak, mint az agrikulatúrának és kereskedelemnek felvirágzását és okozta teljes elszegényedését. És ebben teljesen igaz volt az emelkedett lelkű osztrák bárónak, mert más malmára hajtani a vizet, más magtárába hordani a magot, magában is viszonylagos szegényedést jelent, mert masnak aduk azt, ami a miénk lehet és a mire magunknak is szükségünk van. (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon.)

Es vajjon azóta jobbra fordultak-e az állapotok? Nem látjuk-e az elszegényedés jeleit a hazának minden területén? Nem ide utazásnak-e a kibujdosók ezrei és azok kisebb rendű iparosok, akik örömet fogadnak bármily csekély szolgálatot is, ha ugyan azt is kaphatnak, mert tengődő iparunk mellett nem képesek családjuknak megkeresni a száraz kenyéret. (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon.)

Jól tudom én t. ház, hogy az önálló nemzeti bank és önálló vám megszavazása és fölállítása nem szünteti meg egyszerre a szegénységet és nyomort, nem teszi egyszerre a hazát, nemzetet gazdagga, de legálabb megnyitja közigazgatási jólétünk, előmenetelünk élető csatornáját. (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon.) Lehet, hogy a 67-es kiegyezésre elkápráztatták a nemzet szeméit azzal, hogy ime az eddig leigázott magyar nemzet most már szövetségtárs lehet Ausztriával. Azonban ma már azt hiszem, minél kevesebben vannak azok, akik nem látnak be ezen szövetségnek hátrányait, akik nem látnak be, hogy ezzel a vámszövetséggel is csak Ausztria malmára hajították a vizet. (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon.) és még kevesebben vannak azok, akik nem tudnak, hogy nemzeti önállóságunknak, függetlenségünknek közigazgatási önállóságunk ép oly szüksége, nélkülözhetetlen feltetele, mint a földnek a termékenyítő eső és az élető napsugár. (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon.)

T. ház! Az a párt, melyhez tartozni szerencsém van, azért alakult, hogy azon jogokat, melyek bármely nemzetnek természeti és a magyar nemzetének egyszersmind történelmi jogai, a történetből kialakadni ne engedje, sőt ebea tartás mindaddig, s míg azokat alkotmányos uton meg nem valósíthatja. (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon.) Ezért küzd ez a párt évtizedeken at hazafias lelkesedéssel, mert respektáta az oportunitás eszme alatt létre hozott törvényeket, habár azok elveinkkel nézőben ellenkeznek. De csüggedetlenül várta, mindig ez a párt az a halnapirkadást, a mely a nemzetet kifogíthatja a közösügyek tömkéiből és most behunyja szeméit a nap előtt: azt kívánja azok odaát, és mert ezt nem teljesítjük, obstrukcióval és fölforgatási törekvéssel vadolnak bennünket? Hat mi ezt is elfogadjuk inkább, mint ez önök álláponóját, mert az megtagadása elarulása lenne elveinknek és lealázása politikai önerzetünknek. (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon.) Ki kívánhatja józan észszel tőlünk, hogy midőn az önök által dedégetett törvények, szövetségben az Ausztriában felmerült eseményekkel, tart kapu nyitnak a nemzet előtt, hogy nyügek legálabb egy részétől szabadulhasson, a mi balább egy nemzet orra előtt ezt a kaput. De kívánja ezt önöktől is? Nem érhetetlen remeke ez az önfeláldozásnak és a tulajdon-gó loyaltásnak, a mely az 1848-iki jobbágy emlékeztet bennünket a ki a jobbágy ság megszüntetése után minden reggel mezejent kez zerszámaival előbbi uránál, a ki nap nap után elkergette; a jobbágy végre sirva fakadt és kérte hogyha többi jobbágyait nem is, legalább őt tartsa meg, mert különben nem

tudja, hogy mit tevő legyen? Hát így kergettek el minket is osztrák szomszédaink és önkö vissza akarnak sirni bennünket a jobbágyságba, mert nem tudják, hogy mit tevők legyenek. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Hogy az 1867-iki törvények felremagyarázásának kikerülésével vagy kijátszásával teszik azt vitatni nem az én feladatom, mert azt már tüzetesen kimutatták előttem többen, erre illetékes elvtársaim. De midőn a nemzet önállósági törekvéseinek, közgazdasági előhaladásának mintegy szándékosan visszagördítik azt a követ, a melyet szövetséges ellenfeleink nem mondom, nagylelkűsége, de saját eszevesztettsége elgördített onnan, akkor nem lehet nyugodtan nézmem azon önkéntes sysiphusi műveletet. Vagy talán a magyar nemzetet is atok alá vetette valami láthatatlan szellem, mint hajdan Sysiphust, hogy csak hengeresse evről-évre a követ, de elvei diadalát ne tehesse el, hogy küzdjünk, de küzdelmeink gyümölcsét ne elvezzük önmagunk, hanem dobáljuk oda azoknak, a kik több mint 300 év óta fojtogatják iparunkat, üldözik szabadságunkat, a kik abban mutatják meg testvéri szeretetüket, hogy lejártni igyekeznek bennünket egy közjogi, mint közgazdasági téren. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Egyszer egy osztrák képviselő azt kérdezte egy magyartól, magyarázza meg neki, mi az a gyarmatpolitika? A magyar azt mondta: gyarmatpolitika elnyomni a gyengébbet, kizsákmányolni tudatlanságát, kihasználni munkaképességét, kiszivattyuzni földének zsirját és kincsét.

Ily gyarmat politikát üz velünk Ausztria századok óta, (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon) és úgy látszik mintha nekünk fajna, hogy nem akarja azt tovább üzni, legalább ide mutatnak azok a habozások és időmeghosszabbítások, a melyek a javaslatból és annak védelméből lépten-nyomon kikandálnak, a helyett, hogy nyílt, férfias állást foglaljanak el az 1867: XII. t. cz. 58 és 68 §-ai értelmében.

Vagy talán attól fél a t. kormány és pártja, hogy ha egy láncszemet ki engednek szakítani az opportunismus vasgyűrűjéből, utána pereg a többi is? Hát ezt óhajtjuk mi, itt, kik a független államiság hívei vagyunk, ez a mi törekvésünk. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Mi nem akarunk nem is tudunk megfélemlkezni ezredéves történetünk szent hágyományáról, nem akarunk megfélemlkezni azokról a történelmi jogokról, melyeket időről-időre elalkudott a kis hitűség, mi nem akarunk, nem is tudunk megfélemlkezni arról, hogy őseink vérrrel szerezték e hazát, vérrrel irták meg annak alkotmányát, vérrrel oltalmazták meg és ha egy-egy időre elveszett, vérrrel szerezték vissza szabadságát, függetlenségét.

Ezeket egy időre elalkudni lehet ugyan, de örökre eladni nem lehet soha, mert be vannak azok irva nemcsak a történelemben, hanem a törvénykönyvekbe, de be vannak irva kitörölhetetlen betűkkel a magyar nemzet szívébe. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Meg vagyok győződve, hogy míg a haza földje nem lesz kopárrá, míg egy fűszál nő őseink porai felett, mindaddig a történelmi kincsek és hagyományok emléket őrizni fogja a magyar. Ne alkudozzanak hát önkö odaát a jövő felett, mely nem az önkö, hanem azoké az elveké és törekvéseké, melyek akaratlannul is egy független, egy önálló hazafelé vezérlék a szíveket, hajtják ellenállhatatlan erővel a viszonyok alakulását és az eseményeket. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Vannak időszakok, midőn az idő gondolkodik; mozdulatlanul es lankadatlanul, mint a vén sas a mohos kőszálon, de méhébe forronganak az eszmék és események és ezeknek megszületését sem taktikával, sem erőszakkal visszafojtani, elnyomni nem lehet. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) A mi időnk is gondolkodik még, de már látjuk az ébredés pillanatát. Mi, a kik itt e padokon ülünk, örömmel üdvözöljük az idő ébredését, örömmel

üdvözöljük az események azon fejlődését, mely tárt kaput nyit vagyaink és törekvéseink elé. Mert tudjuk, hogy közgazdasági önállóságunk és függetlenségünk első fecskéje lesz annak a tavasznak, a mely nemcsak lombokat fakaszt, de gyümölcsöket is érlel, azokat a gyümölcsöket, melyeket — bármit mondjanak is önkö odaát — epedve várnák a nemzet millió, hazánk önállóságának függetlenségének gyümölcseit. (Hosszantartó élénk helyeslés és eljenzés a szélsőbaloldalon.)

Ezért nem fogadom el a törvényjavaslatot, csatlakozom a t. pártelnököm, Kossuth Ferencz által benyújtott határozati javaslatához. (Hosszantartó élénk helyeslés és eljenzés a szélsőbaloldalon.)

CSARNOK.

Bodor Gergely.

irta: Jablonczay Kálmán.

(Folyt és vége.)

— Én azalatt elmentem az udvarra, már azt sem tudom, miért?

— Egyszer csak jött értem Juli, a szolgáló, menjek rögtön édes anyámhoz.

— Én rohantam édes anyám betegágyához.

— Ott feküdt ágyában, hanyatt fekve, szemeit kék karikák fogták körül, ajaka fehér volt, mint a hó.

— Fiam jér közelebb, — suttogta halkán — ne ijedj meg kis fiam, de lásd, nekem meg kell halnom. Egy óra mulva már nem leszek az élők sorában. Tudd meg fiam, hogy miért halok meg és boszulj meg, folytatta felülve és kezeit magába teve megesküdtetett, hogyha majd megnövök, egy férfival, bármilyen hatalmas legyen is az, szembe fogok állni és anyámat megboszulom.

— Elmondok mindent, édes fiam, — folytatta anyám — meg vagyok becstelentve, meg vagyok gyalázva és ezzel a gyalázzal tovább élni nem bírok, nem szabad! Hallgass ide — folytatá egyre gyöngyül hangon. — Ma reggel, midőn elmentem a nagyságos urhoz hogy tölle a pénzt felvegyem, melyet nekem megadni ígért, találkoztam az árendással, ki egész a varjasi kastély kapujáig elkísért. Az árendás megmutatta a legközelebbi utat, mely a nagyságos ur szobájához vezetett. Utamat beléptem az írószobába. Ott hevert a nagyságos ur a diványon, újságot olvasott. Midőn engem meglátott, felugrott s nagyon szívesen székkel kínált meg. Leültem. Ő is egy székelt vett és mellém huzva, arra ráült. Elkezdett nekem régen emlegetett szerelmőrről beszélni. Én feláltam, hogy azonnal távozzam. De ő egész udvariasan szótlanul kért s megígérte, hogy többé e tárgyról említést nem teend.

— Aztán úgy is látszott, mintha tisztességesen akarná magát viselni. Meghallgatta kérelmemet és szívesen megígérte a kétszáz forint kölcsönzését. Felállott, hogy a kasszából elhozza a pénzt.

— Amint így pár lépést tett az ablak felé, mely mellett a egy vas szekrény állott, a pipa asztalról egy gyönyörű rózsát vett fel, melyet kezében tartva, hozzám fordulva azt mondta;

— Na édes lelkem, ha már semmiképp sem akarja meghaladni maga iránt igaz szívből eredő szerelmem nyilvánítását, legalább fogadja el e rózsát. Ez a virág legyen tolmácsolója az én igaz, örökké tartó változatlan szerelmemnek.

— A szép piros rózsát elfogadtam, élveztem annak illatát.

— A nagyságos ur e közben kivette a pénzt a kasszából és az asztalra elebem vástta.

— Már kezembe akartam azokat venni, midőn hirtelen leküzdhetetlen álmat éreztem szemémre szállni. Nehány perc mulva elaludtam, elvesztem eszméletemet.

Negyedóra mulva felebredtem, A legborzasztóbb valóság járta át idegeimet, meg voltam gyalázva!

A rózsza mérges, kábító szerrel volt beleszolva.

— Többit tudod édes gyermekem, ezt is tudod ha most nem is de később befogod látni, hogy így becületes asszony nem élhet.

— Boszulj meg fiam, boszulj meg!

— Már nem bírta sze ény hatdokló anyám ismételni ezt az en egyedüli örökségemet! . . . Behunyta szemeit és elaludt örökre.

* * *

— Ezért jöttem én ide nagyságos uram Nem a pénze kell nekem az urnak, nem a vagyona, azokat majd elharácsolják kint várakozó czimboráim. Nekem az a hitvány életted kell te vén kéjencz, melyre boldogult anyám meggyaláztatása a t k o s k o s z o r u t font.

— Ne beszéljen! Egy szót se szóljon! Felesleges minden beszéd! A minék meg kell történnie meg fog történni! Imádkozzék az ur!! Én is azt teszem. Mire a szíve még egyszer szárat dobban mind a ketten meghalunk! . . .

A nagyságos ur halálra rémülve imádkozott a betyárral utolsó halálos imát.

Az ima befejezése után felvont pisztolyát a tchettellen feril homlokához közelíté Bodor Gergely és lassan megnyomta a ravaszt nagyot dörrent s a nagyságos ur vére pirosra festette a fehér vánkösököt.

Bodor Gergely a nyitott ablakon át felnézett az ég felé: édes anyját kereste a csillagok között. A hajnali fénylő csillag közepében vélte őt látni, amint mosolyogva ajkain meglepedéssel tárt karokkal hívja magához.

— Megboszultalak anyám! Kötelességem e földön nekem már u y sem maradt. Megyek oda a hol te vagy, a honnan felém integetsz!

Bodor Gergely két csövű pisztolyának ki nem lött csövét halántékához szorítva, — elsülötte.

A varjasi kastélyban két tetem fekszik a nagyságos ur szobájában — mind a kétő olyan jól meg van halva.

Nyilt-tér.

Boldog ujévet

kiván

a mélyen tisztelt sajtónak, ugyszintén jóakaróinak és barátainak, valamint a n. é. közönségnek

Angelotti Vilmos

daltársulati igazgató.

Mulatságos

Szilveszter-Estélyt

rendez

a Magyar Testvérek

zenekara által

az ANGOL KIRÁLYNÉ

étterem és kávéház.

Hauer Bertalan.

Vendéglő megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy Kis-várad-utcán a timár társulat épület alatt levő

„Szarvas“-hoz ezimzett vendéglő: folyó hó 19-én megnyitottam, s minden tekintetben oda fogok törekedni, hogy kitűnő magyar konyhám és tisztán kezelt legjobb minőségű italaimmal a nagyérdemű közönség pártfogását kiérdemeljem.

Becsés pártfogásukat kérve, maradok a nagyérdemű közönségnek kész szolgálja

Csuka Lajos

vendéglős.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„Képes Családi Lapok“

szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilapra.

A „Képes Családi Lapok“ már a XX-ik évfolyamába lépett. Önérzettel jelentjük ezt a tényt a magyar olvasóközönségnek akkor, midőn egyúttal felhívjuk, hogy legyen szives továbbra is azon érdeklődést tanúsítani lapunk iránt melyet eddig tanúsított.

A „Képes Családi Lapok“ multja legjobb bizonyíték a mellett, hogy míg egyrészt hűzapot pótolunk, másrészt az olvasóközönség igényeit tökéletesen kielégítettük. Ismételtten elmondhatjuk, hogy kitűzött célunkat elértük, mert lapunk jelenleg már az ország minden vidékén a legtöbb művelt magyar család kedvelt háziabarátja.

A „Képes Családi Lapok“ fennállása óta már több hasonlirányú vállalat támadt, melyek részben megszűntek, részben tengődnék. Nem kutatjuk az okokat, hanem egyszerűen megköszönjük az olvasóközönségnek bizalmát s újból kérjük: előlegezzék azt nekünk lapunk XX-ik évfolyamára is.

A „Képes Családi Lapok“ a legolesőbb és azért a legelterjedtebb képes hetilap! Megjelenik minden héten bő szépirodalmi és ismeretterjesztő tartalommal és külön beköthető regénymelléklettel.

A „Képes Családi Lapok“ havonként kétszer „Hölgyek Lapja“ című félves mellékletet ad, párisi divatképekkel és bő divattudósítással s így egy külön divatlapnak tartását feleslegessé teszi.

A „Képes Családi Lapok“ olyan szemlemben és irányban van szerkesztve, hogy ifjú és öreg külön s együttvére élvezettel olvashatja.

A „Képes Családi Lapok“-ba régi és újabb irói és költői gárda minden számottevő tagja dolgozik.

A „Képes Családi Lapok“-nak regényei, elbeszélései, rajzai, humoreszkjei, költeményei kedélynemesítő olvasmányok. Irányzikkival a társadalom minden kérdésére kiterjeszkedik. Orvosi és egyéb cikkei pedig tanulságosak.

A „Képes Családi Lapok“ minden évben négy külön beköthető regényt ad mellékletül előfizetőinek.

A „Képes Családi Lapok“ borítéka szellemes és szórakoztató csevevények, illetve kérdések és feleletek tárháza.

A „Képes Családi Lapok“ előfizetői díjtalanul közölhetik gondolataikat az „Előfizetők postája“-ban.

A „Képes Családi Lapok“ képei lehetőleg alkalomszerűek, díszesek és tanulságosak.

A „Képes Családi Lapok“ a lehető legjobb cikkeket igyekszik nyújtani s hogy hivatásának megfelelően, azt legjobban bizonyítja immár XX. évi fennállása mit eddig hazánkban egyetlenegy hasonló irányú lap sem volt képes elérni; bizonyítják továbbá azon előkelő és kitűnő irók és írónők nevei, kiknek nagybecsű műveit csaknem minden számban élvezheti az olvasó s a kik közül büszkén említtük fel dr. Tolnai Lajos szerkesztőn kívül: Jokai Mór, Mikszáth Kálmán, Radó Antal, Rakosi Jenő, Temérdek (Jeszenszky Dániel), Lauka Gusztáv, Rudnyánszky Gyula, Tölgyesi Mihály, dr. Teleki Sándor, Méry Károly, Jambor Lajos, Dombai Hugó, Kei éy Csátár, Pécsi D. Anzelm, Kósa Éde. — Beniczkyne Bajza Lenke, B. Büttner Lina G. Güttner Julia, Tutsek Anna, Buday Sándorné, Csernecky Gyuláné, Nagyvárad Myra, K. Beniczky Irma, Mericzay-Karossa Irma, Faughné, Gynjótó Izabella, Abrámyiné, Katona Klementin, H. Havassy Ilona, V. Gaál Karolina, Karlovszky Ida, Harmath Lujza, Kéray Elza, Vörös Julianna neveit stb.

A „Képes Családi Lapok“ előfizetési ára a „Hölgyek Lapja“ című divatlappal és regénymelléklettel együtt:

E. ész. évre 6 frt — kr.
Félévre 3 frt — kr.
Negyedévre 1 frt 50 kr.

A „Képes Családi Lapok“ annak a ki az előfizetési összeget és azonkívül még 80 kr. csomagolási és postaszállítási díjat egyszerre beküldi, elismerésül 4 regényt küld díjtalanul.

A „Képes Családi Lapok“ mutatószámokat ingyen és bérmentve küld mindazoknak, a kik eziránt — legzészerűbben levelezőlapon — hozzáfordulnak.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK“ Kiadóhivatala

Budapest, V., Vadász-utca 14. (Saját házában).

A Tóby örökösök közös tulajdonát tevő következő ingatlanok u. m.

1. A debreczeni 2477. sz. tjkvben foglalt 1783. sorszámu ház utáni mintegy 12 hold **ondódi föld.**

2. Az ugyanazon szomu tjkvben foglalt, mintegy 18 hold tanya épületekkel ellátott **ujosztásu föld.**

3. Az ugyanazon és a 3729 sz. tjkvben foglalt s pajtával ellátott mintegy 2000 □ öl területű **postakerti szőlő.**

4. A h.-bőszörményi 13787 sz. tjkvben foglalt mintegy 78 hold tagosított **rétiföld;** és

5. A h.-bőszörményi 41 sz. tjkvben foglalt pajta és pinczével ellátott **homokkerti szőlő**

eladóok.

Értekezhetni Debreczenben az örökösök megbizottja **Dr. Megyery Pál** ügyvéddel Széchenyi utca 1778 sz. alatt.

Az általam leggondosabban összeállított, tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegyisza

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is igen nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszer-tárakban.

Ára egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 krajczár.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik.

TÓTH BÉLA

gyógyszertára és illatszer raktára.
DEBRECZENBEN, (Tisza-palota.)

Nagy m. kir. szabadalmazott

Osztály sorsjáték

Jegyzéke azon 43,000 nyereménynek, mely a még hátralevő 4 huzásnál okvetlenül ki fog sorsolotatni.

A főnyeremény hivatalos játékterv 9. §. szerint

1.000.000 korona.
Egy milliót

juttat a szerencsés nyerőnek.

A nyeremények különleges beosztása a következő:

Nyeremények.	Korona.
1 jutalék a	600,000
1 nyeremény	400,000
1 „ „	200,000
2 „ „	100,000
1 „ „	90,000
1 „ „	80,000
1 „ „	60,000
1 „ „	40,000
5 „ „	30,000
6 „ „	20,000
3 „ „	15,000
29 „ „	10,000
65 „ „	5,000
424 „ „	2,000
750 „ „	1,000
1210 „ „	500
3170 „ „	200
3900 „ „	170
4900 „ „	130

43,000 nyer. és jut. korona összegben 12 443,000

A magyar kir. szab. osztálysorsjáték 3-ik huzása

1898. január 4-én és 5-én

fog megtörténni és rövid idő alatt a nagy nyeremények is a következő huzások alkalmával eldöntésre kerülnek.

A még következő 4 osztályban 43,000 nyeremény lesz; 93,000 sorsjegy közül kisorsolva a melletti jegyzék szerint és a legnagyobb nyeremény legkedvezőbb esetben

Egy millió korona

a legkisebb pedig 130 koronát tesz ki.

A »vétel« sorsjegy ára a III. osztályhoz:

egy egész sorsjegy — — — 32 frt.
» fél „ — — — 16 „
» negyed „ — — — 8 „
» nyolczad „ — — — 4 frt.

A sorsjegyek utánvétellel vagy az összeg előleges beküldésével küldjük el. A huzások a fővárosi vígadó épületében nyilvánosan történnék, a m. kir. kormány felügyelete alatt és vevőink a huzás után megkapják a sorsolási jegyzéket.

Megbizásokat kérjük lehetőleg azonnal, azonban minden esetre legkésőbb

január hó 4-éig beküldeni.

Török A. és Társa

a m. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusítói,
Budapest, Váci-körút 4. sz.